

УДК 332.145:65.01

Коваленко-Марченкова Є.В.

*аспірант кафедри обліку, економіки і управління персоналом підприємства,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури*

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Метою статті є розробка методичного підходу до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, що є на сьогоднішньому етапі розвитку економіки однією з найбільш значимих галузей національної економіки. Для цього у статті досліджені наявні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу галузі та основні принципи, на яких будується оцінка конкурентоспроможності. Нами розроблений методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, який складається з деяких етапів. Це етапи встановлення критеріїв оцінки конкурентоспроможності потенціалу та обґрунтування індикаторів за критеріями оцінки конкурентоспроможності потенціалу, етап вибору показників за індикаторами формування і використання потенціалу, етапи збору даних по показниках за індикаторами формування і використання потенціалу та зведення бальних оцінок показників. Наступними етапами є розрахунок індикаторів формування та використання потенціалу за складовими, розрахунок узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу та етап визначення інтегрального індикатора конкурентоспроможності потенціалу.

Ключові слова: потенціал галузі, конкурентоспроможність потенціалу, оцінка конкурентоспроможності потенціалу, формування потенціалу, використання потенціалу, методичний підхід, будівельна галузь.

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОТЕНЦИАЛА СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ

Коваленко-Марченкова Е.В.

Целью статьи является разработка методического подхода к оценке конкурентоспособности потенциала строительной отрасли, которая является на современном этапе развития экономики одной из наиболее значимых отраслей национальной экономики. Для этого в статье изучены существующие методы оценки конкурентоспособности потенциала отрасли и основные принципы, на которых строится оценка конкурентоспособности. Нами разработан методический подход к оценке конкурентоспособности потенциала строительной отрасли, который состоит из некоторых этапов. Это этапы установления критериев оценки конкурентоспособности потенциала и обоснования индикаторов по критериям оценки конкурентоспособности потенциала, этап выбора показателей по индикаторам формирования и использования потенциала, этапы сбора данных по показателям по индикаторам формирования и использования потенциала и сведения бальных оценок показателей. Следующими этапами являются расчет индикаторов формирования и использования потенциала по составляющим, расчет обобщающих индикаторов формирования и использования потенциала и этап определения интегрального индикатора конкурентоспособности потенциала.

Ключевые слова: потенциал отрасли, конкурентоспособность потенциала, оценка конкурентоспособности потенциала, формирование потенциала, использование потенциала, методический подход, строительная отрасль.

METHODICAL APPROACH TO ESTIMATION OF COMPETITIVENESS
OF THE CONSTRUCTION BRANCH POTENTIAL

Kovalenko-Marchenkova Y.

The purpose of the article is development of the methodical approach to estimation of competitiveness of the potential of construction branch, which is, at the present stage of economic development, one of the most important branches of the national economy. That's why in the article we studied the existing methods of estimation the competitiveness of the branch potential and main principles on which the estimation of the competitiveness is based. We have developed a methodical approach to estimation of competitiveness of the construction industry potential, which consists of several stages. They are stages of the establishment of estimation criteria of the potential competitiveness and justification the indicators on criteria of estimation the potential competitiveness, stage of selection of indexes on indicators of formation and using the potential, stages of bringing together evaluation points of indicators. Next stages are calculating the indicators of formation and using the potential on components, calculation of generalizing indicators of the potential formation and using and stage of determining the integral indicator of potential competitiveness.

Keywords: potential of branch, competitiveness of potential, estimation of competitiveness of potential, formation of potential, using of potential, methodical approach, construction branch.

Постановка проблеми. Оцінювання конкурентоспроможності потенціалу є одним з надзвичайно важливих елементів досліджень ринкових відносин як на макроекономічному рівні, так і на рівні окремих галузей національного господарства. В Україні галузева політика розробляється без врахування конкурентоспроможності потенціалу галузі та найчастіше не орієнтована на її забезпечення. Методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі може стати основою для моделювання конкурентної стратегії і забезпечення конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конкурентоспроможність галузі у різні часи досліджували багато вчених, серед яких слід назвати таких, як О. Транченко, Ю. Пинда, Т. Борисова. Підходи до оцінки конкурентоспроможності досліджувались у роботах О. Тимошенко та К. Коцюбівської, П. Гончарук та І. Почтарук. Але недослідженим залишається питання розробки методичного підходу до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

Постановка завдання. Метою роботи є розробка методичного підходу до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині відсутня загальноприйнята методика оцінки конкурентоспроможності потенціалу галузі. Така оцінка є надзвичайно складною задачею, адже конкурентоспроможність потенціалу охоплює численні показники кількісного та якісного характеру, склад яких викликає дискусії в колі науковців, відсутня загальнодержавна методика оцінки конкурентоспроможності потенціалу об'єктів різних рівнів, зокрема галузевого. Особливої актуальності набуває оцінка конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, адже саме будівництво відіграє вагомую роль в забезпеченні конкурентоспроможності національного господарства загалом. В умовах трансформації ринкового господарства розвиток будівельної галузі відбувається невизначено, хаотично. З огляду на це забезпечити його можна тільки за допомогою удосконалення великої кількості взаємозалежних показників, тому що діяльність будівництва є функціонуванням в багатомірному просторі складної системи національного господарства [3, с. 206–210]. Такий підхід вимагає проведення всебічного аналізу будівельної галузі задля виявлення конкурентоспроможності її потенціалу.

Основною метою оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі є, на нашу думку, ідентифікація рівня конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, що ґрунтується на врахуванні ступеня його сформованості та ефективності використання. Задля реалізації цієї мети необхідно розробити методiku оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, сформувати інформаційну базу для проведення оцінки конкурентоспроможності потенціалу, провести оцінку формування потенціалу, здійснити оцінку використання потенціалу, визначити рівень конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

Дослідження засвідчили, що для оцінки конкурентоспроможності потенціалу галузі можуть застосовуватися різноманітні методи [6, с. 41–45]. За спрямованістю та напрямом формування інформаційної бази можна виділити критеріальні методи, експертні методи. За способом відображення кінцевих результатів виокремлюють графічні методи, математичні методи, логістичні методи. За способом проведення оцінки виділяють індикаторні методи, матричні методи. Але будь-яка оцінка конкурентоспроможності повинна будуватися на основних принципах комплексного підходу (поєднання різних методів), а саме використання як одиничних показників, так і відносних, а також застосування узагальнюючої (інтегральної) оцінки.

Критеріальні методи дають змогу на основі критеріїв визначити спрямованість формування оціночних показників. За належного інформаційного забезпечення ці методи є найточнішими з точки зору досягнення мети дослідження. Експертні методи прості у використанні, не потребують збирання повної інформації про конкурентів, оскільки базуються на думці досвідчених фахівців. Проте перевага таких методів є водночас й їхнім недоліком, бо іноді суб'єктивізм експертів може спотворювати результати оцінки. Графічні методи забезпечують найвищий рівень сприйняття кінцевих результатів оцінки, інтерпретованих у графічних об'єктах, наприклад, у рисунках, графіках, діаграмах. Математичні методи базуються на факторних моделях оцінки, які полягають у розрахунку одного (інтегрального) показника або кількох цифрових значень показників, за якими формується остаточна оцінка. Ці методи вважають найточнішими, хоча іноді вони потребують обтяжливих математичних обчислень, тобто спеціальної підготовки працівників. Логістичні методи є алгоритмізованими методами оцінки, які базуються на логічних припущеннях. В основу матричних методів покладено ідею розгляду процесів конкуренції, а також їх взаємозалежності та динаміки [2, с. 82]. Сутність матричних методів полягає у графічному визначенні конкурентної позиції певного об'єкта у матриці конкурентоспроможності за певними параметрами. Кожна вісь матриці у графічній інтерпретації розбивається на декілька рівнів і характеризує один із параметрів конкурентоспроможності або декілька параметрів, об'єднаних інтегральним критерієм їхнього вимірювання. У результаті може бути отримано низку комбінацій, кожна з яких відповідає певній позиції в конкурентній боротьбі [4, с. 98].

На нашу думку, матричні методи, які широко використовуються на мікрорівні та наочно продемонстрували свою ефективність, на рівні галузі мають відігравати скоріше другорядну роль. Тобто матричні методи можуть використовуватися для уточнення результатів оцінки. А основою оцінки мають бути індикаторні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, які дають змогу забезпечити комплексність її проведення.

Саме індикаторні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу галузі дають можливість інтегрально оцінити конкурентоспроможність потенціалу за його складовими, що дає змогу врахувати комплексний характер поняття конкурентоспроможності потенціалу. Індикаторні методи передбачають обґрунтування системи критеріїв оцінки та індикаторів, які їм відповідають та які можуть розглядатися як ключові показники конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі. Індикатори конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі повинні охоплювати найбільш важливі аспекти формування та ефективності використання потенціалу галузі.

Індикатором виступає сукупність характеристик, що дає змогу у формалізованому вигляді описати стан параметру того чи іншого об'єкта дослідження та розробити рекомендації щодо покращення його функціонування [2, с. 82–85]. Кожен індикатор розпадається на низку показників, що відображають стан об'єкта дослідження. Враховуючи все наведене вище, вважаємо за доцільне обрати для оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі індикаторний метод, для досягнення мети дослідження – критеріальний, для формування показників оцінки – математичний та експертний, для відображення результатів оцінки – графічний.

На рис. 1 наведено підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

Перш за все запропонований нами підхід передбачає встановлення критеріїв оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі. На наш погляд, конкурентоспроможність

Рис. 1. Підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі

потенціалу будь-якої галузі передбачає забезпечення належного рівня сформованості потенціалу, а також ефективності його використання.

Саме ступінь сформованості потенціалу та ефективність використання потенціалу будівельної галузі пропонується використовувати як критерії оцінки конкурентоспроможності потенціалу.

Наступним етапом підходу є обґрунтування індикаторів оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі. Розглядаючи сутність потенціалу будівельної галузі, встановили, що він є складною категорією, яка містить декілька складових. Складовими потенціалу будівельної галузі є природно-ресурсний потенціал, інвестиційний потенціал, науково-технічний потенціал, інфраструктурний потенціал, інтелектуальний потенціал. Отже, за кожною складовою потенціалу будівельної галузі мають визначитися індикатори, що відповідають критеріям оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, а саме індикатори формування потенціалу та індикатори використання потенціалу [1, с. 54].

Для індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі мають бути відібрані показники, що найбільш повно їх характеризують. Має бути сформовано перелік оціночних показників формування потенціалу за складовими, а також оціночні показники використання потенціалу за складовими. При цьому нами було запропоновано використовувати для формування остаточного переліку оціночних показників формування та використання потенціалу будівельної галузі експертний метод.

Експертам буде подано попередній перелік показників, які можуть бути використані для оцінки формування та використання потенціалу будівельної галузі за складовими (природно-ресурсний, інвестиційний, науково-технічний, інфраструктурний та інтелектуальний потенціал), з яких експерти повинні обрати найбільш значимі.

З метою оцінки має здійснюватися збір даних по показниках за індикаторами формування і використання потенціалу будівельної галузі. В результаті здійснення цього етапу відбувається формування інформаційної бази, тобто організованого масиву інформації за оціночними показниками формування та використання потенціалу будівельної галузі. Сформована інформаційна база має містити інформацію (значення оціночних показників формування та використання потенціалу будівельної галузі), що упорядкована за окремими складовими. Головною метою організації інформаційної бази стає упорядкування оцінки та підвищення ефективності технології переробки інформації за рахунок правильного її розподілу за етапами оцінки відповідно до поставлених завдань [7, с. 303]. Слід зауважити, що для об'єктивної оцінки спостереження має охоплювати досить довгий часовий ряд. На нашу думку, достатнім є дослідження конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі з використанням даних за п'ять років. Значення оціночних показників формування та використання потенціалу будівельної галузі за складовими можуть бути отримані різними методами збирання статистичних даних. Але для аналізу та загальної оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі як складної економічної категорії важливо здійснити зведення цих показників в єдиний агрегований показник – інтегральний індикатор, який безпосередньо не вимірюється, але певним чином інтегрує оціночні показники і обчислюється на основі їхніх статистичних значень. Отже, виникає необхідність приведення статистичних значень різних показників до єдиної шкали, тобто здійснення їхньої нормалізації.

При цьому слід враховувати, що будь-який статистичний показник може бути як стимулятором – коли його зростання сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, так і дестимулятором – коли його зростання приводить до зниження рівня конкурентоспроможності. Отже, може здійснюватись нормалізація показників відносно суми, відносно максимальних значень для показників-стимуляторів та мінімальних значень для показників-дестимуляторів і відносно максимальних та мінімальних значень одночасно [9, с. 7–10].

Враховуючи, що метод нормалізації відносно суми не враховує характер оціночного показника, а метод нормалізації відносно максимальних та мінімальних показників одночасно значно обмежує простір, в якому може перебувати даний показник, пропонуємо використовувати метод нормалізації відносно максимальних значень для показників-стимуляторів та мінімальних значень для показників-дестимуляторів.

Бальна оцінка j -го показника формування потенціалу за i -ю складовою в році t визначається за такою формулою:

$$\Phi'_{ji} = \frac{P\phi'_{ji}}{\max\{P\phi'_{ji}\}} \text{ (для показників-стимуляторів)}$$

або

$$\Phi'_{ji} = \frac{\min\{P\phi'_{ji}\}}{P\phi'_{ji}} \text{ (для показників-дестимуляторів),}$$

де Φ'_{ji} – бальна оцінка j -го показника формування потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою в році t ;

$P\phi'_{ji}$ – статистичне значення j -го показника формування потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою в році t ;

$\max\{P\phi'_{ji}\}$ – максимальне значення j -го показника формування потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою за весь період дослідження (для показників-стимуляторів);

$\min\{P\phi'_{ji}\}$ – мінімальне значення j -го показника формування потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою за весь період дослідження (для показників-дестимуляторів);

$i=\overline{1, I}$ – номер складової потенціалу будівельної галузі;

$j=\overline{1, J}$ – номер показника формування потенціалу будівельної галузі;

$t=\overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Бальна оцінка k -го показника використання потенціалу за i -ю складовою в році t визначається за такою формулою:

$$B'_{ki} = \frac{P\theta'_{ki}}{\max\{P\theta'_{ki}\}} \text{ (для показників-стимуляторів)}$$

або

$$B'_{ki} = \frac{\min\{P\theta'_{ki}\}}{P\theta'_{ki}} \text{ (для показників-дестимуляторів),}$$

де B'_{ki} – бальна оцінка k -го показника використання потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою в році t ;

$P\theta'_{ki}$ – статистичне значення k -го показника використання потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою в році t ;

$\max\{P\theta'_{ki}\}$ – максимальне значення k -го показника використання потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою за весь період дослідження (для показників-стимуляторів);

$\min\{P\theta'_{ki}\}$ – мінімальне значення k -го показника використання потенціалу будівельної галузі за i -ю складовою за весь період дослідження (для показників-дестимуляторів);

$i=\overline{1, I}$ – номер складової потенціалу будівельної галузі;

$k=\overline{1, K}$ – номер показника використання потенціалу будівельної галузі;

$t=\overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Після визначення бальних оцінок показників формування і використання потенціалу за складовими необхідно здійснити зведення бальних оцінок показників та розрахунок індикаторів формування і використання потенціалу будівельної галузі за складовими.

Розрахункове значення індикатора формування потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в досліджуваному році визначається з використанням такої формули:

$$I\Phi_i^t = \frac{\sum_{j=1}^J \Phi_{ji}^t}{J},$$

де Φ_i^t – розрахункове значення індикатора формування потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в році t ;

Φ_{ji}^t – бальна оцінка j -го показника формування потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в році t ;

$j = \overline{1, J}$ – номер показника формування потенціалу будівельної галузі;

$i = \overline{1, I}$ – номер складової потенціалу будівельної галузі;

$t = \overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Розрахункове значення індикатора використання потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в досліджуваному році визначається з використанням такої формули:

$$IB_i^t = \frac{\sum_{k=1}^K B_{ki}^t}{K},$$

де B_i^t – розрахункове значення індикатора використання потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в році t ;

B_{ki}^t – бальна оцінка k -го показника використання потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в році t ;

$k = \overline{1, K}$ – номер показника використання потенціалу будівельної галузі;

$i = \overline{1, I}$ – номер складової потенціалу будівельної галузі;

$t = \overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Розрахункові значення індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі за складовими є базою для розрахунку узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі.

Узагальнюючий індикатор формування потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період визначається за такою формулою:

$$I\Phi^t = \frac{\sum_{i=1}^I I\Phi_i^t}{I},$$

де $I\Phi^t$ – узагальнюючий індикатор формування потенціалу будівельної галузі в році t ;

$I\Phi_i^t$ – розрахункове значення індикатора формування потенціалу будівельної галузі за і-ю складовою в році t ;

$i = \overline{1, I}$ – номер складової потенціалу будівельної галузі;

$t = \overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Узагальнюючий індикатор використання потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період визначається аналогічно.

На основі розрахункових значень індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі пропонується визначати інтегральний індикатор конкурентоспроможності потенціалу. Для його розрахунку запропоновано використовувати таку формулу:

$$I^t = KB_\phi \cdot I\Phi^t + KB_\epsilon \cdot IB^t,$$

де I^t – інтегральний індикатор конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі в році t ;

$I\Phi^t$ та IB^t – узагальнюючі індикатори формування та використання потенціалу будівельної галузі в році t відповідно;

KB_ϕ та KB_ϵ – коефіцієнти вагомості індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі;

$t = \overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Введення коефіцієнтів вагомості у формулу розрахунку інтегрального індикатора конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі обґрунтовано тим, що в кожних конкретних умовах індикатори формування та використання потенціалу будівельної галузі можуть мати різну важливість.

Найбільш поширеними серед підходів до визначення вагових коефіцієнтів є експертні методи встановлення ваг показників. Їх перевага – простота застосування, їх недоліками є можлива недостовірність даних, певна суб'єктивність, трудомісткість збору та обробки результатів, проте експертні методи мають значну суб'єктивну складову [5, с. 192–199].

Серед наявних розрахункових підходів до визначення вагових коефіцієнтів можна виділити метод парної кореляції та метод, що базується на використанні показника варіації [6, с. 41–45].

Найбільш формалізованим і ефективним слід вважати підхід до визначення вагових коефіцієнтів на основі методу головних компонент (МГК) з врахуванням коефіцієнтів парної кореляції [8, с. 230–235]. Проте цей метод застосовується у випадку, коли в наявності є велика кількість показників, які можуть корелювати між собою. В нашому випадку необхідно визначити коефіцієнти вагомості лише для двох показників – узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі. Тому застосування методу головних компонент є недоцільним.

Отже, для визначення коефіцієнтів вагомості доцільно використовувати метод, що базується на використанні показників варіації:

$$KB_\phi = \frac{V(I\Phi^t)}{V(IB^t) + V(I\Phi^t)} \text{ та } KB_\epsilon = \frac{V(IB^t)}{V(IB^t) + V(I\Phi^t)},$$

де KB_ϕ та KB_ϵ – коефіцієнти вагомості індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі відповідно;

$V(I\Phi^t)$ та $V(IB^t)$ – коефіцієнти варіації узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі;

$t = \overline{1, T}$ – номер досліджуваного року.

Коефіцієнти варіації узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі визначаються за такими формулами:

$$V(I\Phi^t) = \frac{\overline{I\Phi^t}}{\delta(I\Phi)} \text{ та } V(IB^t) = \frac{\overline{IB^t}}{\delta(IB)},$$

де $V(I\Phi^t)$ та $V(IB^t)$ – коефіцієнти варіації узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі відповідно;

$\overline{I\Phi}$ та \overline{IB} – середні значення узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період;

$\delta(I\Phi)$ та $\delta(IB)$ – стандартні відхилення узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі;

$t=\overline{1}, \overline{T}$ – номер досліджуваного року.

Середні значення узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період визначаються за такими формулами:

$$\overline{I\Phi} = \frac{\sum_{t=1}^T I\Phi^t}{T} \text{ та } \overline{IB} = \frac{\sum_{t=1}^T IB^t}{T},$$

де $\overline{I\Phi}$ та \overline{IB} – середні значення узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період відповідно;

$I\Phi^t$ та IB^t – узагальнюючі індикатори формування та використання потенціалу будівельної галузі в році t відповідно;

$t=\overline{1}, \overline{T}$ – номер досліджуваного року.

Стандартне відхилення узагальнюючих індикаторів формування та використання потенціалу будівельної галузі визначається за такими формулами:

$$\delta(I\Phi) = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^T (I\Phi^t - \overline{I\Phi})^2}{T}} \text{ та } \delta(IB) = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^T (IB^t - \overline{IB})^2}{T}},$$

де $\delta(I\Phi)$ та $\delta(IB)$ – стандартні відхилення узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі відповідно;

$I\Phi^t$ та IB^t – узагальнюючі індикатори формування та використання потенціалу будівельної галузі в році t відповідно;

$\overline{I\Phi}$ та \overline{IB} – середні значення узагальнюючого індикатора формування та використання потенціалу будівельної галузі за досліджуваний період;

$t=\overline{1}, \overline{T}$ – номер досліджуваного року.

Інтерпретацію інтегрального індикатора конкурентоспроможності пропонується здійснювати за такою шкалою: від 0 до 0,5 – низький рівень конкурентоспроможності, від 0,51 до 0,80 – помірний, а від 0,81 до 1 – високий рівень конкурентоспроможності.

Висновки з проведеного дослідження. Проаналізувавши праці вчених, що досліджували особливості оцінки конкурентоспроможності потенціалу, можемо зробити висновок, що відсутній єдиний підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу, оскільки вона є багатомірною комплексною характеристикою, що формується під впливом багатьох факторів. Проведене дослідження дало змогу запропонувати підхід до оцінки конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі, який дає змогу визначити рівень конкурентоспроможності потенціалу, враховуючи такі критерії, як ступінь сформованості та ефективність використання потенціалу будівельної галузі. Подальше дослідження буде спрямоване на виявлення загроз втрати конкурентоспроможності потенціалу будівельної галузі.

1. Борисова Т. Конкурентоспроможність галузі: детермінанти формування та сучасні методи оцінювання / Т. Борисова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 6. – Т. 1. – С. 54–60.

2. Гончарук П. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності потенціалу суб'єкта господарювання / П. Гончарук // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1. – Т. 2. – С. 82–85.
3. Ісаєнко Д. Будівельний комплекс України: трансформація в умовах переходу до ринкового господарства / Д. Ісаєнко // Держава і суспільство. – 2010. – № 17. – С. 206–210.
4. Потенціал підприємства: формування та використання : [підручник] / [Н. Касьянова, Д. Солоха, В. Морєва, О. Белякова, О. Балакай]. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 248 с.
5. Пинда Ю. Методичні підходи до оцінки галузевої конкурентоспроможності на мезорівні управління / Ю. Пинда // Економічна теорія та економічна історія : зб. наук.-техн. пр. – Вип. 5 (19). – Луцьк : ЛНТУ, 2008. – С. 192–199.
6. Почтарук І. Методичні підходи до оцінки галузевої конкурентоспроможності / І. Почтарук // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2011. – Вип. 7. – С. 41–45. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2011_7_14.
7. Сабадирьова А. Організаційні основи інформаційної системи оцінки потенціалу промислового підприємства / А. Сабадирьова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 5. – Т. 4. – С. 303–307.
8. Тимошенко О. Підходи до визначення вагових коефіцієнтів інтегральних індексів економічної безпеки національної економіки / О. Тимошенко, К. Коцюбівська // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 8. – С. 230–235. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_8_47.
9. Транченко О. Оцінка галузевої конкурентоспроможності (на прикладі агропромислового комплексу) / О. Транченко // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 9–10 (2). – С. 7–10.

E-mail: EVKovalenko@i.ua